

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V., Koháry-utca 4.
 Telefon Aut. 174—24.
 A budapesti unitárius egyházközség
 hivatalos lapja.

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára
egy évre 4 pengő
 Az előfizetési díjak a lelkeszi hivatal
 címére küldendők.

Főszerkesztő **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő **JANCSI LÁSZLÓ**

A lelkeszi nyugdíj

és az egyházi funkcionáriusok címe iránt érdeklődik *Öreg unitárius* atyánkfia. Súlyt helyez rá, hogy mind a kettőről az *Értesítőben* adjunk választ. Magunkról nem szoktunk a nyilvánosság előtt beszélni. De levelében annyi jóindulat és meleg rokonérzés nyilatkozik meg lelkipásztori karunk ügyei iránt, hogy mindkét kérdésére nyilvánosan válaszolunk.

Lelkeszi nyugdíjalapunk mai állapota ez: Nyugdíjintézetünk nincs. Szabályzatunk van. Körülbetűl 10 ezer pengő alapunk is, ami évente három forrásból és egyesek adományából 2000—2500 P-vel gyarapodik. Van még az állam részéről is valamelyes ígéretünk, de ez ma még intézményesen biztosítva nincsen.

A 10 ezer P alapra — ami ma meg van és amire építeni lehet — van Magyarországon 8 lelkipásztor. Egyik kartársunk, mint szfvárosi hitoktató tagja az országos nyugdíjintézetnek. A 7 közül kettőnek van olyan jövedelme, hogy abból félre is tehet valamit. Őtnek minden bizodalma a 10 ezer P jövedelme. A helyzet ma az, hogy, ha akármelyik ma vagy holnap szolgálatképtelenné válik, családotól együtt az utcára kerül.

Az Isten mindenkivel szabad. Ha a 7 lelkipásztor közül 3 vagy 4 nyugalomba vonul, vagy baleset éri, a 10 ezer P 600 P kamatjára szorul. Ha csak egynek is kell ebből élnie, havi 50 P nyugdíjra számíthat. Özvegye havi 25 P-re. De ha 2—3 nem lesz fungens? A 600 P-öt kell osztani tovább.

A békebeli nyugdíjintézetünk sorsáról semmi megbízható adatunk nincsen. Egészében elveszett-e a tőke, vagy maradt meg belőle valami — nem tudjuk. 12 év alatt sem magán, sem hivatalos uton

Kolozsvárról semmit sem sikerült megtudnunk. Abból a szomorú valóságból azonban, hogy egyik ittlakó nyug. kartársunk *évi* 280 P nyugdíjat élvez, arra kell következtetnünk, hogy az alap nagy része ráment a háborúra. Az is lehet, hogy az egész elveszett és most az új intézettől kapja az *évi* 280 P nyugdíját.

Ilyen kétségbeejtő állapotunkban néhányan életbiztosítással akartuk elriasztani éjjeli álmunkról az őrlő gondot. De ez is kész anyagi romlás, mert egy betegség, vagy baleset végleg áthúzhatja a számítás. Nem is szólva az elemi csapásnak beillő magas díjtételekről. Jó magam *évi* 2170 P biztosítást fizetek. Még sokkal szomorubb egyik kartársam esete. Havi 240 P fizetéséből 120 pengőt fizet városban tanuló fiáért, s maga 3 tagu családjával él havi 60 P-ből, fizeti az életbiztosítási részleteket, törvényeink értelme szerint állásához illően ruházkodik és a jótékonyság gyakorlásában előljár. A számításban nincs hiba, mert 120 P lelkipásztornak csak 60 P-t ér, mivel semmi olyan intézménynek, amely kijár minden közalkalmazottnak, tagja nem lehet. Akár gyermeket taníttatunk, akár utazunk, akár meghalunk, fizettség dolgában mindenütt az 1000 holdasok közé soroznak. Egy példa. Az egyik állami klinikán ugyanazért a műtétért egyik tisztviselő ismerősöm 40 P-öt, én 400 P-t fizettem.

Az a tragédiánk, hogy kevés számunk miatt nyugdíjintézetet nem tudunk fenntartani. Segíteni se lehet rajtunk egyházunk keretében. Magyarországi egyházunknak nincs semmi vagyona. Gyülekezeteink közül csak a budapesti támogathat. A többi maga is segítségre szorul. Sem Amerikától, se Angliától, se Rothermere-től nem kaptunk semmit. Ime, kedves jó *öreg unitárius* testvérem, a helyzetünk.

Elképzelheti ezek után milyen lelkiállapotban olvastam kérdését a mi titulusunkról. Hanem azért iránta érzett tiszteletből erre is válaszolok.

Egyházunkban a püspök, helyesebben — főpásztor címe — főtisztelendő. Espereseké, lelkipásztoroké — tisztelendő. A presbitérium, egyházközségi és körü közgyűlések címe — tisztelendő. E. K. tanács. E. Főtanács — főtisztelendők. A méltóságos cím főpásztornál és a két utóbbi főhatóságnál nem egyházi eredetű későbbi szerzemény.

A lelkipásztorokat Erdélyben tisztelendőknek és tiszteleteseknek szólítják vegyesen. Magyarországon használják némelyek a kinos szerkezetű nagytiszteletű megszólítást is. Ez idegen területről szivárgott át hozzánk. Hivatalosan nálunk tiszteletesek a s. vagy h.

lelkipásztorok és azok az érdeemes k-tanítók és kántorok, akikkel ezzel a címmel az E. Főtanács fölruház.

Demokratikus egyházunkban különben is a címek nem sokat jelentenek. Nem is csinál ebből nálunk senki kabinet kérdést. És nem is volt köztünk soha senki, aki a tisztelendő és tiszteletes címeken felül valami más után törtetett volna. Mindakettőn közel 400 esztendő híthűségének, áldozathozatalának, igen sokszor nyomorúságának patinája fénylik. Ezekből elvenni valamit vagy ezekhez hozzáadni valamit semmiféle földi hatalmasság nem tudott és ezután se tud.

Lelkipásztor társaím nevében is hálásan köszönöm jóindulatu érdeklődését. Arra kérem, hogy kilátásba helyezett indítványának nyilvánosságra hozatalával méltóztassék addig várni, amíg az állam dönt kérésünk felől, aminek kedvező elintézését jó reménységgel várjuk.

Atyafiságos tisztelettel

Barabás István

lelkipásztor.

H I R E K

Meghívó. Sz. 350—1930. A Budapesti Unitárius Egyházközség Kezeli Tanácsa 1930. szept. 20-án (Szombath) d. u. 6 órakor a tanácssteremben

évnegyedi rendes ülést tart,

melyre a Tanács tagjait atyafiságos szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1930. szept. 8.

Dr. Kozma Jenő s. k.
gondnok.

Józan Miklós s. k.
lelkész.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv-hitelesítő felkérése. 3. Elnökileg elintézett ügyek. 4. Folyó ügyek. 5. Bizottságok újra szervezése. 6. Jelentés a cinkotai hagyatéki pör állásáról. 7. Műszaki Bizottság jelentése. 8. Gazdasági Bizottság jelentése. 9. Hit- és Nevelési Szórvány Bizottság jelentése. 10. Ügyrend Bizottság jelentése. 11. Időközben beérkező ügyek. 12. Indítványok.

- NB.* a) Gazdasági Bizottság ülése: 1930. szept. 17 (szerda) d. u. 5
 b) Hit- és Nevelési Bizottság ülése: 1930. szept. 18 (csüt.) d. u. 5
 c) Gondnoki értekezlet: 1930. szept. 19 (péntek) d. u. 6.

Meghívó. Sz. 227—1930. Magyarországi Unitárius Egyházunk Igazgató Tanácsa 1930. szeptember 30-án (kedd) d. u. 6 órakor a tanácsteremben

évnegyedi rendes ülést tart,

melyre a tanács tagjait atyafiságos szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1930 szeptember 8.

Dr. Mikó Ferenc s. k.
főgondnok helyettes.

Józan Miklós s. k.
püspöki vicárius.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv hitelesítése. 3. Elnökileg elintézett ügyek. 4. Kölcsönszerződés bemutatása: Budapest. 5. Külföldi ösztöndíjról jelentés. 6. Adásvételi szerződés: Füzegyarmat. 7. Tanyabérleti szerződés: Debrecen. Brassai S. Ifjúsági Egyesület jelentése. 9. E. K. Tan. 877—1930. Baldácsy Prot. Alapítvány megbizottai 1931—33 évekre. 10. Vicarius adománya a Lelkészi Nyugdíjalapra. 11. Vasúti kedvezmény a dunántúli missióra. 12. U. P. 1331—1930. Prot. Encyclopédia. 13. Iskola-bérlet: Déványa. 14. Birtok-bizottság jelentése. 15. Időközben beérkező ügyek: képviselet a Főtanácson. 16. Indítványok (írásban előre).

NB! Aznap d. u. 5 órakor elnöki értekezlet az irodán.

Kérelem. A Koháry-utcai templomházunkra vonatkozóan tett általános jelentésem tárgyalásánál nélkülözhetetlennek mutatkozik, hogy presbyter — afiai az avulásokat és romlásokat közvetlenül látták legyen. Ugyanez a közvetlen szemlélet és tapasztalat kívánatosnak mutatkozik a műszaki bizottságtól építészeti szempontból kért javítások célszerűsége és stilszerűsége tekintetében. A gothikus építkezés stilszerű javítását annyira kikerülhetetlennek tartom, hogy az épület stílusának meg nem felelő javításokhoz hozzá nem járulnék soha. Azzal is tisztában kell lennünk, hogy templomházunk jó karbantartása gothikus stílusánál fogva, különösen a fedélzeten, sokkal költségesebb, mint egy sima tetőzetű egyszerű épület rendbentartása.

Arra kérem presbyter fiait, hogy a bizottsági ülések előtt szíveskedjenek a Szalay-utcai oldalon levő souterrain — helyiséget

és a pincehelyiségeket belülről és ne csak kívülről megszemlélni, hogy egyforma tájékozottság alapján határozzunk, a reparációk szükségessége tekintetében.

Dr. Tóth Gy.

A mélységből kiált az unitárius társadalomhoz egy testvérünk. Okleveles gazdatiszt. A sors végiggázolt rajta. Rokkantan került ki a háború poklából. Ágyhozszögezve vergődik emberektől elhagyatottan évek óta. Annyi idő óta a Népjóléti minisztériumban nem tudta magát az ápoltak közé fölvetetni. Most ujrafölvételét kérelmezi ügyének. De a hivatalos eljárás hosszadalmas. Februárig kellene kitartania. Akkor lesz felülvizsgálat. „Mit csináljak, hová forduljak? — kérdezi. Már kenyerünk sincs, jön a tél, lakbért fizetni nem tudok, kitesznek betegen, nyomorékon az utcára. Nem lesz más mód részemre, mint a halálba menni. Segítsenek rajtam, ne hagyjanak nyomorultan elpusztulni.”

Derék erdélyi unitárius testvérünk jajkiáltását hallják meg azok, akikhez a sors kegyesebb, mint őhöz! Szept. 7-én a Koháry-u. templomunk perselypénzét az ő fölsegítésére adtuk. 22 P gyűlt egybe. Egy „székely nő és fia” kedden adtak 1 P-öt. Az Unitárius Nőszövetség adománya 10 P. A 33 pengőt kedden postára adtuk vidéken lakó testvérünk címére.

Az Isten nevében kérünk szerencsétlen hitrokonunk fölsegítésére bármilyen csekély összeget. Mentsük meg a lelkét a kárhózáttól, testét a pusztulástól. Köszönettel fogadunk és továbbitunk mindennemű adományt.

Szerkesztőség.

A Nőszövetség hirei.

A várható nehéz tél előre láthatóan az eddigieknél nagyobb feladatok megoldását s ami ezzel jár — nagyobb áldozatot fogtőlünk kívánni.

Helyt csak úgy állhatunk, ha minden tagunk komolyan törekszik arra, hogy ami erejétől telik, a jó ügy szolgálatába állítja s munkájával és filléreivel egyaránt segítségére siet szövetségünknek.

Eddig az 1930. évre szóló tagdíját összesen 64 testvérünk fizette be 193 P értékben.

Mindkét szám sokat mond, többek között azt is — hogy nem egy testvérünk hozzánktartozandóságának legelemibb jelét sem adja

— mikor nem csak, hogy nem dolgozik velünk — de még a tagdíját sem fizeti be, — pedig a segítségre szoruló testvérek száma olyan nagy, hogy számottevően akkor sem lenne módunkban a bajokat orvosolni, ha minden tagunk, helyesebben, ha mindazok — kiknek sorainkban lenne a helyük, tényleg ott is állanának anyagi és erkölcsi erejükkel együtt.

Mit végezhetünk azonban 64-en — 193 pengővel?!

Feleljen a kérdésre mindenki lelkiismerete szerint!

Minden nőtestvérünket kérünk arra, hogy az őszi ruhábeszerzések kapcsán nélkülözhetővé vált cipő és ruhaneműjét bocsássa a Nőszövetség rendelkezésére.

Szegényeink — különösen az úgynevezett „Úri szegények” sűrűn kérdezik, hogy mikor jön Amerikából használt ruhanemű?

A nehezen várt és örömmel vett amerikai adományok — éppen mint annak idején az ország szivéből kifutó gyermek-vonatok fájó, de nem dicsőséges sebei nemzeti életünknek.

Mikor jön el az idő, mikor a magunk erejéből is el tudunk látni minden valóban rászoruló?!

Egy szemrebbenésnyi idővel mindenkinek módjában van meg rövidíteni azt az időt.

Tartsunk össze és állandóan éljen lelkünkben a segíteni akarási vágya, akkor — kevesen is sokat elérhetünk.

Dr. Vass József

Nem csak nevében, de munkabírásában is *vas ember* volt. Egyenesen leszármazottja a másik vas embernek — Baross Gábornak. Sorsa is az övé. Férfikora teljességében vonult az örökkévalóság Pantheonjába.

A csecsemő-, gyermek-anyavédelem és az aggkori biztosítás terén maradandó becsü alkotások őrzik nevét és tisztas emléket. A talentumokban nem gazdag Csonka-magyarország méltán borul gyászba egyik legnagyobb fia elmúltán. A gyászolók közé mi is meghatott szívvel sorakozunk.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Itt említjük meg, hogy Igazgató Tanácsuk elnöksége a miniszterelnökségen táviratban kondoleált, a temetésen megjelent. Egyházközségünk templomára kifizette a gyászlobogót.

Dr. Kelemen Béla rendőrfőtanácsos atyánkfiát, a debreceni leányegyházközség gondnokát, Budapestre, a belügyminisztéri-

umba helyezték át. Nagy szeretettel gondozta a debreceni gyülekezetet és sokat fáradozott annak anyagi megerősítése terén. Az egyházközség a gondnoki tisztet ideiglenesen dr. Imre Dénes atyánkfiaira ruházta.

Méltóságos Dimény Mózes köri felügyelő-gondnok, m. kir. posta és távirda főigazgató úrnak. A Hódmezővásárhelyen tartott elnöki megnyitóbeszéd közlését csak a jövő számban kezdetjük meg. Méltóztassék tudatni a szerkesztőséggel, hogy folytatásokban leendő közléshez hozzájárul-e? Talán az okt. 15-i számba lehetne hagyni, amikor hír szerint megnövekszik az Értesítő. Akkor esetleg egyfolytában jöhet.

A Dávid Ferenc fillérialapra újlag adakoztak: Havas Jenő 2500 fill., László Domokosék 1000 fill., Koródy János 100 fill., Bardocz Pál 200 fill. A gyűjtés eddig = 181,178 fillér.

Gál Miklós
pénztáros.

Adomány. Havas Jenő atyánkfia a lelkeszi Nyugdíjintézet javára 25 P-öt adott. Hálás köszönettel nyugtázzuk.

Az ifjuság köréből. A Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület énekkara minden kedden és pénteken $\frac{1}{2}$ 7 órakor próbát tart, a Rákos utcai templomban. Kérem az énekkar tagjait, hogy a próbákön pontosan jelenjenek meg.

Borbély Pál.

Az Unitárius Leányegylet rendes havi összejevetelei a hónap II. és IV. vasárnapján d. u. tartja a Koháry-utcai székház tanácstermében — ősszel és tavasszal — jó idő esetén d. u. 2. nem kirándulni való idő esetén $\frac{1}{2}$ 4 órakor. A Leányegylet tagjai sorába szeretettel hívunk minden confirmált leányt.

Első összejevetelünket f. hó 14-én tartjuk.

Dr. Enyedy Róbertné Dr. Pünkösti Mária
a Leányegylet vezetője.

Munkát, kenyeret a dolgozóknak! Szept. 1-én ezt harsogták Budapest utcáin Marx és Lenin tanítványai. És ezek az emberek rá egy héttel kiütötték a kenyeret egy derék fiatal unitárius testvérünk kezéből és munkanélküliségre kárhoztatták. Az a bűne, hogy szept. 1-én nem állt a tüntetők sorába. A gyárban,

ahol dolgozott a bizalmi férfiú ki mondta rá az ítéletet — ki kell dobni. Az ítélet jogerős. Fellebbezésnek nincs helye. A gyár vezetősege nem tudta megvédelmezni jó munkását. Súlyosbító körülménynek vették *cserkész* voltát. Persze, persze! A hatalom az „*elvtársak*” szemében csak akkor rossz, ha mások kezében van. Az ő kezében jó, még arra is, hogy a munka nevében munkanélkülivé tegyenek valakit, aki csak dolgozni és nem tüntetni akar!

Őszi hálaadó istentiszteletünk szept. 28-án úrvacsora-osztással egybekötve, a Koháry-u. templomban d. e. 11, a Rákos-u. Misszió Ház kápolnájában d. e. 10 órakor kezdődik.

A Rákos-u.-ban a Brassai Sámuel Ifjúsági Egylet dalárdája énekel. A perselypénz a dalárdáé lesz.

A Koháry-u- templomban a perselypénz a lelkeszi nyugdíjintézeté.

Pestszentlőrincen a hálaadó istentisztelet az állami lakótelepi Kultúrházban 28-án d. e. 11 órakor lesz.

Akiket isten megáldott anyagi javakkal — a hálaadás napján terítsék meg az Úrnak asztalát.

Egyházi énekkar létesülése mindnyájunk régi óhajtása. Kebli Tanácsunk I. évi márc. 3-án tartott gyűlési határozata értelmében szeretettel kérünk fel minden énekelni tudó és szerető egyháztagunkat — nőket és férfiakat egyaránt — hogy az énekkar alakulhatása céljából jelentkezzenek egyházunk irodájában. Célunk egyelőre egy vegyeskar alakítása, amelyet azután a férfikar követhetne. Az iv ki van téve az egyh. irodájában a *működő*-tagok és az énekkar ügyét előmozdítását kívánó *pártoló*-tagok részére. Kérjük az aláírásokat szept. 15-ig, vagy levél útján a jelentkezők szíves nyilatkozatát, hogy a munkát minnél hamarabb megkezdhessük.

P. Gy.